

This question paper contains **3** printed pages]

JB—43—2023

FACULTY OF HUMANITIES

B.A. (Second Year) (Third Semester) EXAMINATION

NOVEMBER/DECEMBER, 2023

PHILOSOPHY

Paper V

(Inductive Logic)

(Monday, 4-12-2023)

Time : 2.00 p.m. to 4.00 p.m.

Time—Two Hours

Maximum Marks—50

N.B. :— (i) Attempt All questions.

(ii) All questions carry equal marks.

(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. Explain the sources of human knowledge.

10

मानवी ज्ञानाची उगमस्थाने स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Explain the nature of scientific cause.

शास्त्रीय कारण संकल्पनेचे स्वरूप स्पष्ट करा.

P.T.O.

WT

(2)

JB—43—2023

2. What is Logic ? Explain nature and scope of logic. 10

तर्कशास्त्र म्हणजे काय ? तर्कशास्त्राचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

What is Observation ? Explain the advantages of observation.

निरीक्षण म्हणजे काय ? निरीक्षणाचे फायदे सांगा.

3. What is Direct Knowledge ? Write the kinds of Direct Knowledge. 10

प्रत्यक्ष ज्ञान म्हणजे काय ? त्याचे प्रकार लिहा.

Or

(किंवा)

What is meant by an unscientific cause ? Explain the kinds of unscientific cause.

लौकीक कारण म्हणजे काय ? त्याचे प्रकार स्पष्ट करा.

4. What are the advantage of experimental methodology ? Explain fully. 10

प्रयोग पद्धतीचे फायदे कोणते ? सविस्तर स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Explain the nature of uniformity.

निसर्ग एकरूपतेचे स्वरूप स्पष्ट करा.

5. Write short notes on (any two) :

10

- (i) Kinds of inference
- (ii) Fallacies in causation
- (iii) Utility of logic
- (iv) Disadvantages of observation.

थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

- (i) अनुमानाचे प्रकार
- (ii) कारणसंकल्पनेतील तर्कदोष
- (iii) तर्कशास्त्राची उपयुक्तता
- (iv) निरीक्षणाचे तोटे/उणीवा.